

KİTLE FONLAMASINA İLİŞKİN KANUN ÇIKTI

Kitle fonlaması, Dünyada olduğu gibi Ülkemizde de büyük ilgi görmekte ve ilerleyen zamanlarda kitle fonlamasının tüm dünyada trilyon dolarlık bir endüstri olması beklenmektedir. Kitle fonlaması en genel tanımıyla, organizasyonların, işletmelerin -özellikle başlangıç seviyesindeki işletmelerin- ve bireylerin internette oluşturulmuş platformlar yoluyla halktan fon toplayarak ticari faaliyetlerini finanse edebilecekleri alternatif bir finansman seçeneğidir. Kitle fonlaması gibi alternatif bir finansman seçeneğinin Türkiye gibi gelişen piyasaya sahip bir ülkenin ekonomisinin gelişmesinde önemli bir değer yaratması beklenmektedir.

Ülkemizde bağış temelli kitle fonlaması uygulama alanı bulmuş olmasına rağmen, düzenleyici bir altyapının olmaması sebebiyle sermaye piyasalarında kitle fonlamasının gelişimi sağlanamamıştır. Bu eksikliği gidermek üzere, 05.12.2017 tarihli ve 30261 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **7061 sayılı Kanun (“Kanun”)** ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda (**“SPKn”**) kitle fonlamasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, kitle fonlamasının Ülkemizde uygulanması ve gelişmesi için büyük bir adım atılmıştır.

Aşağıda, Kanun’da getirilen hükümler ana hatlarıyla tanıtılmaktadır.

Kanun’un “Genel Gerekçe”sinde kitle fonlamasına ilişkin genel bir tanıma ve önemli açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre kitle fonlaması, tek başına kayda değer bir etki yaratmayacak çok sayıda kişinin ufak meblağlar ile bir girişimi internet siteleri üzerinden fonlamasına ve bağış yapmasına imkân tanıyan yeni nesil bir finansman aracıdır. Yapılan düzenleme ile yetkilendirilecek kitle fonlaması platformlarının işlettikleri internet siteleri vasıtasıyla girişimcinin kitleye, kitlenin girişimciye erişimini kolaylaştıracak düzenli bir yatırım ortamının sağlanması amaçlanmaktadır. Kitle fonlaması çekirdek (*seed capital*) ve erken aşama finansmana (*early stage financing*) ihtiyaç duyan kişilere yönelik bir fonlama sistemi olup, bu kişiler açısından finansman maliyetlerinin önemi dikkate alınarak Kanun ile kitle fonlamasına SPKn’unda yer alan birçok hüküm bakımından muafiyet sağlanarak maliyet avantajı yaratılmaya çalışılmıştır.

Kanun ile kitle fonlamasının genel çerçevesi çizilmekte olup, ayrıntılar Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yapılacak ikincil düzenlemelere bırakılmıştır.

Kanun'un 107 nci maddesi ile SPKn'nun "Kısaltmalar ve tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (h) bentlerinde değişiklik yapılarak, *kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanların ihraççı ve halka açık ortaklık olarak sayılmayacağı vurgulanmış*, aynı maddeye (z) bendi ile kitle fonlamasının tanımı eklenmiştir. Buna göre *kitle fonlaması, bir projenin veya girişim şirketinin ihtiyaç duyduğu fonu sağlamak amacıyla SPK tarafından belirlenecek esaslar dahilinde SPKn'nun yatırımcı tazminine ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplanmasını* ifade etmektedir. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere, kitle fonlaması aracılığıyla gerçekleştirilecek finansmanın belirli büyüklüklerin altında olması ve kitle fonlamasının girişimcileri teşvik edecek yenilikçi bir yatırım seçeneği olması sebebiyle ihraççıların ve halka açık ortaklıkların tabi olduğu maliyetlerden ve bürokrasiden istisna tutulması öngörülmüştür. Ayrıca, kitle fonlamasının tanımı yapılırken, bu faaliyetlerin SPKn'nun yatırımcı tazminine ilişkin kurallarına tabi olmayacağı belirtilmiştir. Yapılacak ikincil düzenlemelerde, kitle fonlaması platformlarının halktan toplanacak para ve karşılığında verilecek sermaye piyasası araçlarına ilişkin herhangi bir saklama hizmeti sunmaması durumunda, yatırımcı tazmin sisteminin dışında tutulmasında herhangi bir sorun gözükmemektedir.

Kanun'un 108 inci maddesi ile SPKn'nun "İzahname hazırlama yükümlülüğü" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen bir cümle ile diğer kanunların yardım ve bağış toplanmasına ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, *kitle fonlaması suretiyle halktan para toplanmasının SPK tarafından faaliyet izni verilen kitle fonlama platformları aracılığıyla gerçekleştirileceği ve SPKn'nun izahname ya da ihraç belgesi hazırlama yükümlülüğüne ilişkin hükümlerine tabi olmadığı* hükme bağlanmıştır. Maddenin gerekçesinde kitle fonlaması suretiyle halktan para toplanmasının izahname ya da ihraç belgesi düzenleme gerekliliğinden istisna tutulduğu ifade edilmektedir. Esasında bu yaklaşımı, kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanların ihraççı ve halka açık ortaklık olarak sayılmayacağına ilişkin tanımın bir uzantısı olarak görmek gerekir. Bununla birlikte yapılacak ikincil düzenlemelerde, platform işleticilerin ve halktan para toplayanların halka yalan, yanlış

ve yanıltıcı bilgi vermesini engelleyecek kurallar ve mekanizmalar geliştirilmesi uygun olacaktır.

Kanun'un 109 uncu maddesi ile SPKn'nun "Halka açık ortaklık statüsünün kazanılması" başlıklı 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik ile **kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan ortaklıkların ortak sayısının beş yüzü aşması halinde dahi paylarının halka arz olunmuş sayılmayacağı düzenlenmiştir**. Bu düzenlemeyi de kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanların halka açık ortaklık olarak sayılmayacağına ilişkin tanımın bir uzantısı olarak görmek gerekir.

Kanun'un 110 uncu maddesi ile SPKn'na "Kitle fonlama platformları" başlıklı 35/A maddesi eklenerek, platformlara ilişkin esasların düzenlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre ***kitle fonlama platformları, kitle fonlamasına aracılık eden ve elektronik ortamda hizmet veren kuruluşlar*** olarak tanımlanmıştır. Kitle fonlama platformlarının kurulabilmesi ve faaliyete başlaması için SPK'dan faaliyet izni alınması gerekmektedir. SPK tarafından yapılacak ikincil düzenlemeler ile bu platformların kuruluşlarına, ortaklarına, pay devirlerine, çalışanlarına, her bir fon sağlayıcısı tarafından yatırılabilir veya proje sahipleri ile girişim şirketleri tarafından toplanabilecek paranın azami limitine ve faaliyetleri sırasında uymaları gereken diğer ilke ve esaslar ile toplanan fonların ilan edilen amacına uygun olarak kullanıldığının kontrolü ve denetimine dair esaslara ilişkin hususlar düzenlenecektir. Bu düzenlemeler ile diğer hususların yanı sıra kitle fonlamasına para yatıran kişileri korumayı amaçlayan mekanizmaların geliştirilmesi beklenmektedir. Bunun yanı sıra maddede, kitle fonlama platformlarının hukuka aykırı faaliyet ve işlemlerinde uygulanacak tedbirler için sermaye piyasası kurumlarının hukuka aykırı faaliyet veya işlemlerinde uygulanacak tedbirlere ilişkin SPKn'nun 96 ncı madde hükümlerinin kıyasen uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı maddede ***kitle fonlaması ve buna bağlı yapılan işlemler ile kitle fonlama platformlarının yatırım hizmet ve faaliyetleri ile yan hizmetler kapsamında değerlendirilmeyeceği hükme bağlanmıştır***. Madde gerekçesinde esas itibarıyla küçük ölçekli şirketlere fon sağlama amacıyla kurulan ve genel hükümler kapsamında sorumluluk addedilen kitle fonlaması faaliyetinin, gerek bu faaliyeti yürütecek şirketlerin niteliği, gerekse fonun elde edilmesinde kolaylık sağlanması bakımından sadece yatırım kuruluşları tarafından nispeten

sınırlı koşullar altında yürütülebilecek yatırım hizmet ve faaliyeti ya da yan hizmet kapsamına dahil edilmeyerek esnek bir yaklaşımın izlenmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir. **Bu sayede yatırım kuruluşu dışındaki kişi ve kurumların bu platformları kurup işletmesinin önü açılmaktadır.**

Yatırım kuruluşlarının bu platformları kurup kuramayacakları konusunda Kanun'da açık bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, yapılacak ikincil düzenlemede yatırım kuruluşlarına da kitle fonlama platformlarının kuruluşu ve işletilmesi yetkisinin verilmesinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Maddede ayrıca, ***kitle fonlaması ve buna bağlı yapılan işlemler ile kitle fonlama platformlarının SPKn'nun borsalar, piyasa işleticileri ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri ile ilgili hükümlerine de tabi olmayacağı*** hükme bağlanmıştır. Madde gerekçesinde, kitle fonlamasında kullanılacak platform ile SPKn'nun 66 ncı maddesinde teşkilatlanmış pazar yerlerinin bir alt türü olarak geçen "sistem ve platformlar" ve "çok taraflı işlem platformları"nın ilgisi bulunmadığı ifade edilerek, yapısı itibariyle borsacılık faaliyetlerinden farklı olan ve daha serbest bir anlayışla düzenlenmesi gereken kitle fonlama platformlarının borsalar, piyasa işleticileri ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri ile ilgili SPKn hükümlerine tabi olmadığının açıkça belirtilmesinde yarar görüldüğü ifade edilmektedir.

Ek olarak maddede, ***kitle fonlaması platformları ve kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan kişiler ile bunlara fon sağlayanlar arasındaki ilişkilerin genel hükümlere tabi olacağı*** hükme bağlanmıştır. Bu ilişkiler Kanun'da özel olarak düzenlenmeyerek, taraflar arasındaki ilişkilerin başta Türk Ticaret Kanunu ile Türk Borçlar Kanunu olmak üzere diğer genel hükümlere tabi olması amaçlanmıştır.

Son olarak, Kanun'un 111 inci maddesi ile SPKn'nun 99 uncu maddesinin 4 üncü fıkrası değiştirilerek, SPK'dan izin alınmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplandığına veya Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik olarak internet aracılığıyla yurt dışında kaldıraçlı işlem ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araç işlemleri yaptırıldığına ilişkin bilgi edinilmesi halinde, SPK'nın başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun ilgili internet sitesine erişimi engelleyeceği hükme bağlanmıştır.